

3. aprila 2020

Saopštenje Predsjedavajućeg i Potpredsjednika Komiteta Lanzarote o jačanju zaštite djece od seksualne eksploatacije i zlostavljanja u vrijeme pandemije COVID-19

Usporavanje širenja virusa koji izaziva COVID-19 i obezbjeđivanje da naši zdravstveni sistemi mogu da se nose sa do sada neviđenom pandemijom postali su prioriteti za većinu država članica Savjeta Evrope, a mnoge od njih pribjele su strogim mjerama ograničenja kretanja. Za veliku većinu djece, ograničenje kretanja znači zaštitu u bezbjednoj sredini. Ali za preveliki broj djevojčica i dječaka, ograničenje kretanja može da dovede do povećane vulnerabilnosti na nasilje, uključujući seksualno zlostavljanje i eksploataciju. Stoga je od ključnog značaja da se ocijeni uticaj mjera za upravljanje krizom izazvanom COVID-19 i da se odgovori sistema dječje zaštite prilagode novoj situaciji. Odredbe Konvencije Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualne eksploatacije i seksualnog zlostavljanja ([Lanzarote Konvencija](#)) relevantne su kao i ranije i moraju se implementirati.

U našem kapacitetu Predsjedavajućeg i Potpredsjednika Komiteta koji prati ovu Konvenciju ([Lanzarote Komitet](#)), pozivamo države potpisnice da nastave da poštuju dječja prava u skladu sa Konvencijom, što ih obavezuje da preduzmu konkretne mjere da zaštite svu djecu i da spriječe i odgovore na seksualno zlostavljanje i eksploataciju u svakom trenutku i na svakom mjestu.

Kako sve više zemalja uvodi restriktivne mjere, tragična je činjenica da su mnoga djeca, naročito djeca koja su vulnerabilna zbog mentalnih ili fizičkih smetnji ili zato što su zavisna od drugih, zarobljena sa svojim zlostavljačima, kod kuće ili na staranju van kuće, u privremenim izbjegličkim kampovima ili mjestima gdje su lišeni slobode. Države potpisnice Konvencije moraju da obezbijede da sva djeca budu u bezbjednoj sredini dok taraju mjere ograničenja kretanja.

Uz to, usljed mjera ograničenja kretanja, djeca su sve više onlajn i zavise od društvenih medija ako žele da ostvaruju kontakte sa prijateljima, izraze svoja osjećanja, da uče ili da se zabave. Kako naglašava [EUROPOL](#), počinioci seksualnih krivičnih djela iskorišćavaju ovu situaciju i postoji vjerovatnoća da više djece bude predmet onlajn vrbovanja (*groominga*) i da postanu žrtve seksualnog iznuđivanja putem ucjene snimcima, sajber maltretiranja ili drugih oblika seksualne eksploatacije koja se radi putem infomaciono-komunikacionih tehnologija. Od ključnog je značaja podići svijest i o povećanim rizicima onlajn.

Kako su nedavno naglasili [Globalno Partnerstvo za okončanje nasilja nad djecom](#) i [UNICEF](#), zajedno sa svojim partnerima iz Saveza za zaštitu djece u humanitarnim akcijama, **sprečavanje seksualne eksploatacije i zlostavljanja i bezbjedno prijavljivanje zabrinutosti po tom pitanju, treba da budu sastavni dio svih mjera prevencije i kontrole COVID-19.**

Snažno pozivamo sve Države potpisnice Konvencije Lanzarote da obezbijede da su djeca obaviještena o svom pravu na zaštitu od seksualnog nasilja i o uslugama i mjerama koje postoje da se postigne ovaj cilj. Moramo obezbijediti kontinuirani dijalog između nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti, kao i saradnju sa civilnim društvom i privatnim sektorom da bi se situacija redovno analizirala, da bi se ocjenjivale potrebe i prilagođavale mjere, tako da svi mogu da nastave da ispunjavaju svoju misiju i sprečavaju i suzbijaju seksualnu eksploataciju i seksualno zlostavljanje i brinu se za žrtve seksualnog nasilja.

Pošto sve jače mjere ograničenja kretanja izlažu djecu pojačanom riziku od zlostavljanja, zanemarivanja, eksploatacije i nasilja, od najvećeg je značaja da telefonske linije za pomoć i savjete (*hotlines i helplines*) budu poznate i djeci i široj javnosti i da se stave na raspolaganje 24 sata dnevno, uključujući i kroz onlajn platforme. Pošto pandemija COVID-19 takođe utiče i na kapacitete ovih službi da odgovore na sve veće potrebe, države potpisnice treba da obezbijede da imaju adekvatne ljudske resurse i opremu tako da nijedan poziv za pomoć ne ostane bez odgovora.

Pažnju treba takođe posvetiti i inicijativama podizanja svijesti kojima se djeca na način koji je njima prijemčiv obavještavaju o službama pomoći i podrške, i fizičke i psihološke, kojima i dalje imaju pravo pristupa. To se može raditi pokretanjem onlajn kampanja, podjelom postojećih materijala za podizanje svijesti o sprečavanju seksualne eksploatacije i seksualnog zlostavljanja djece na nacionalnom nivou i skretanjem pažnje na telefonske linije za pomoć i savjete koje već postoje u Državama potpisnicama.

Roditelji i staratelji koji su sa djecom tokom mjera ograničenja kretanja moraju dobiti podršku da se nose sa svojim emocijama i ponašanjima tokom krizne situacije. Uz to, oni treba da budu osnaženi da bi se spriječilo da vrše seksualno zlostavljanje djece, uključujući i onlajn. Aktivnosti komunikacije moraju da imaju za cilj podizanje svijesti kod odraslih osoba o mjerama koje mogu da preduzmu da zaštite svoju djecu. Mjere ograničenja kretanja takođe pružaju priliku da se jačaju veze sa djecom i da se dalje gradi povjerenje među članovima porodice.

Savjet Evrope pripremio je seriju materijala za podizanje svijesti koji se takođe mogu koristiti i dostupni su na posebno otvorenoj vebstranici na različitim jezicima: <https://www.coe.int/en/web/children/covid-19>

Svjesni smo da se nekoliko nacionalnih uprava i nevladinih subjekata bori da odgovori na konkretne izazove koje ova pandemija predstavlja za okončavanje seksualnog nasilja nad djecom. Snažno podstičemo sve članove i posmatrače u Lanzarote Komitetu da nastave sa svojim nastojanjima i da na adresu lanzarote.committee@coe.int pošalju informacije o inicijativama koje su do sada preduzete kako bi nam omogućili da učimo jedni od drugih i da jačamo naše kolektivne kapacitete za okončavanje seksualnog nasilja nad djecom. Savjet Evrope će redovno ažurirati svoju vebstranicu posvećenu koronavirusu i djeci naučenim lekcijama i savjetima koji nam pristižu iz Evrope i šire.

Dok se borimo sa pandemijom COVID-19, treba da imamo na umu da je nasilje nad djecom još jedna pandemija koja odnosi milione žrtava. Hajde da se borimo protiv obje.

George Nikolaidis
Predsjedavajući Lanzarote Komiteta

Christel De Craim
Potpredsjednik Lanzarote Komiteta